SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 214. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 7, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 7-го ЛИСТОПАДА 1990 Ч. 214. РІК XCVII

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЖУРНАЛІСТ ПІДТРИМУЄ СТРЕМЛІННЯ УКРАЇНИ

Філядельфія (Я. Татомир). — У журналі „Нешенел Рівю" з 5-го листопада появилася стаття під заголовком „Чому Україна повинна бути незалежною". Журнал цей є відомим періодиком протикомуністичного напрямку, що його видає дуже респектований в Америці (і поза нею) Вілліям Баклі. Автором згаданої статті є закордонний кореспондент журналу Радек Сікорскі.

Автор починає статтю від опису слідів совєтських злочинів, які знайдено недавно, у Дрогобичі, під час розкопок біля колишнього суду, а сьогодні педагогічного інституту. Йому показують кості в'язня, який був повішений головою вниз із стелі, чашку в'язня, у яку був вбитий великий цвях, останки двох малих дітей і т.д.

„Тільки тепер", — каже автор, „ми можемо вповні оцінити фальш участи совєтського режиму у Нюрнберзькому процесі, як обвинувача". Гітлер у його офензиві на східньому фронті не зайшов далеко поза Україну, каже автор. Коли совєтські представники вимахували цифрою 20 мільйонів, що згинули у війні з Гітлером", пише Сікорскі, „як їхньою претенсією до респектабільности і до імперії, вони ніколи не додавали, що більшість цих жертв не були росіяни, а що більшість з них були — українці".

„Не багато народів", казав автор, „зазнало так багато нещасть у короткому часі: змагання після Першої світової війни, голод у 20-их і 30-их роках, колективізація, совєтські „чистки", інвазія Гітлера, переслідування після цього як большевики вернулися, Чорнобиль..." Для українця це століття — це довга листа жахіть, а більшість з них принесла Москва.

Сікорські каже що сьогодні українці є найбільшою нацією на світі, яка не має своєї держави і причина цього є ясна: територія України становить всього 6 відсотків території СССР і 50 мільйонів мешканців України це менше як 20 відсотків населення СССР. Але Україна дає одну третю всієї сільськогосподарської продукції, індустрія України становить одну п'яту продукції СССР. Україна є тим, що держить совєтську імперію разом, так як раніше держала разом російську (царську) імперію. Кремль знає про те і віддає велику частину своєї енерґії, щоби Україну не випустити з рук.

(Закінчення на стор. 3)

ДОПОВІДЬ В НТШ

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка влаштовує в суботу, 10-го листопада, о год. 5й-ій по полудні розповідь про розпад імперії СССР і його майбутність, що її виголосять дослідники д-р Надія Дюк і Адріян Каратницький. Доповідь відбудеться в домі НТШ, 63 Четверта авеню, між 9-ою і 10-ою вулицями.

Відкрили пропам'ятну таблицю в родинному селі А. Мельника

Джерзі Ситі, Н.Дж. — Як повідомляють телефоном зі Львова, в неділю, 4-го листопада ,в родинному селі полковника Андрія Мельника, наслідника Євгена Коновальця і голови Проводу Українських Націоналістів, відкрили святочно при великому здвизі народу пропам'ятну таблицю на хаті в його родинному селі Якубовській Волі на Дрогобиччині.

В майбутньому плянують там же поставити пам'ятник на похвалу того відомого члена Українських Січових Стрільців, політичного в'язня та провідника українських націоналістів після 1938 року.

Зрезиґнував голова Київської Міської Ради

Київ (УНІАР). — Тут 31-го жовтня на сесії Київської Міської Ради народних депутатів консерватисти зірвали розгляд законопроєктів в економічних проблемах. Почалося це 30-го жовтня, коли значна кількість депутатів-комуністів не з'явилася на засідання сесії Київської Міської Ради. Пізніше з'ясувалося, що вони були на закритій нараді у Міськвиконкомі. Про цю закриту нараду не був інформований навіть голова Київської Міської Ради Арнольд Назарчук і представники Демократичного Бльоку у Міській Раді.

Закрита нарада в Міському виконавчому комітеті ухвалила рішення провести в Києві на Хрещатику військову параду 7-го листопада.

В середу, 31-го жовтня, консерватисти у Міській Раді знову зірвали сесію, відмовившись брати участь у голосуванні. Протестуючи проти дій комуністичної фракції, голова Київської Міської Ради Арнольд Назарчук зрезиґнував зі свого становища. Обов'язки голови Київської Міської Ради тимчасово виконує його заступник Олександер Мосіюк.

Інж. М. Корчинський доповідав в Україні

Піттсбурґ. — На запрошення Інституту електрозварювання ім. Є.О.Патона у Києві, інж. Михайло Корчинський брав участь у міжнародній конференції на тему: „Зварювані конструкції" в днях 24-28-го вересня, на якій інж. Корчинський виголосив доповідь на сесії що торкалась питань міцности зварюваних швів. Темою доповіді було „В'язкість зони термічного впливу у ванадієвих мікролеґованих сталях". Ці сталі звично мають підвищений вміст азоту, а цей елемент часто вважається шкідливим для зварювання. У доповіді показно, що й в цих сталях можна осягнути високі показники в'язкости при відповідному підборі умов зварювання.

У Києві інж. Корчинський мав нагоду започаткувати наукову співпрацю з Інститутом фізики металів при Академії Наук України.

Під час перебування у Львові, інж. Корчинський виголосив реферат у Фізико-механічному інституті ім. Г.В. Карпенка. Доповідач накреслив розвиток мікролеґованих сталей, підкреслюючи їх економічну атрактивність.

В днях від 2-го до 4-го жовтня відбулась у Славську наукова сесія на тему „Основні напрямки досліджень в галузі матеріялознавства". Сесію організувала Комісія матеріялознавства при відродженому Науковому Товаристві ім. Т. Шевченка для відмічення 80-ої річниці з дня народження академіка Г.В. Карпенка, організатора та керівника львівської школи матеріялознавства. Доповідь інж. Корчинського про „Нові напрямки в технології мікролегованих сталей" викликали широке зацікавлення на поважну дискусію.

На сесії виголошено понад 40 доповідей; прелеґентами були здебільша співробітники Фізико-механічного інституту та Львівського політехнічного інституту, включною із Луцьким та тернопільським філіялами. Доповіді, що торкались різнородних ділянок матеріялознавства, виголошені українською мовою, показали, що існує солідна база для української технічної термінології.

В Молдові вбили 10 сепаратистів

Кишинів, Молдова. — Аґентство Ассошіейтед Пресс, акредитовані кореспонденти, а також совєтське офіційне пресове аґентство ТАСС повідомили, що ситуація в Молдові далі напружена, не зважаючи на інтервенцію збільшених відділів міліції, спеціяльних частин КҐБ і реґулярного війська.

В неділю, 4-го листопада, президент СССР Міхаїл Ґорбачов зустрівся з президентом республіки Молдова Мірчею Сніґуровим і лідерами двох „сепаратистичних" партій, які стремлять до створення на території Молдови двох самостійних республік. В результаті зустрічі усі сторони погодилися на встановлення мораторії на всякі акції, які мають на меті розбити єдність мешканців Молдови.

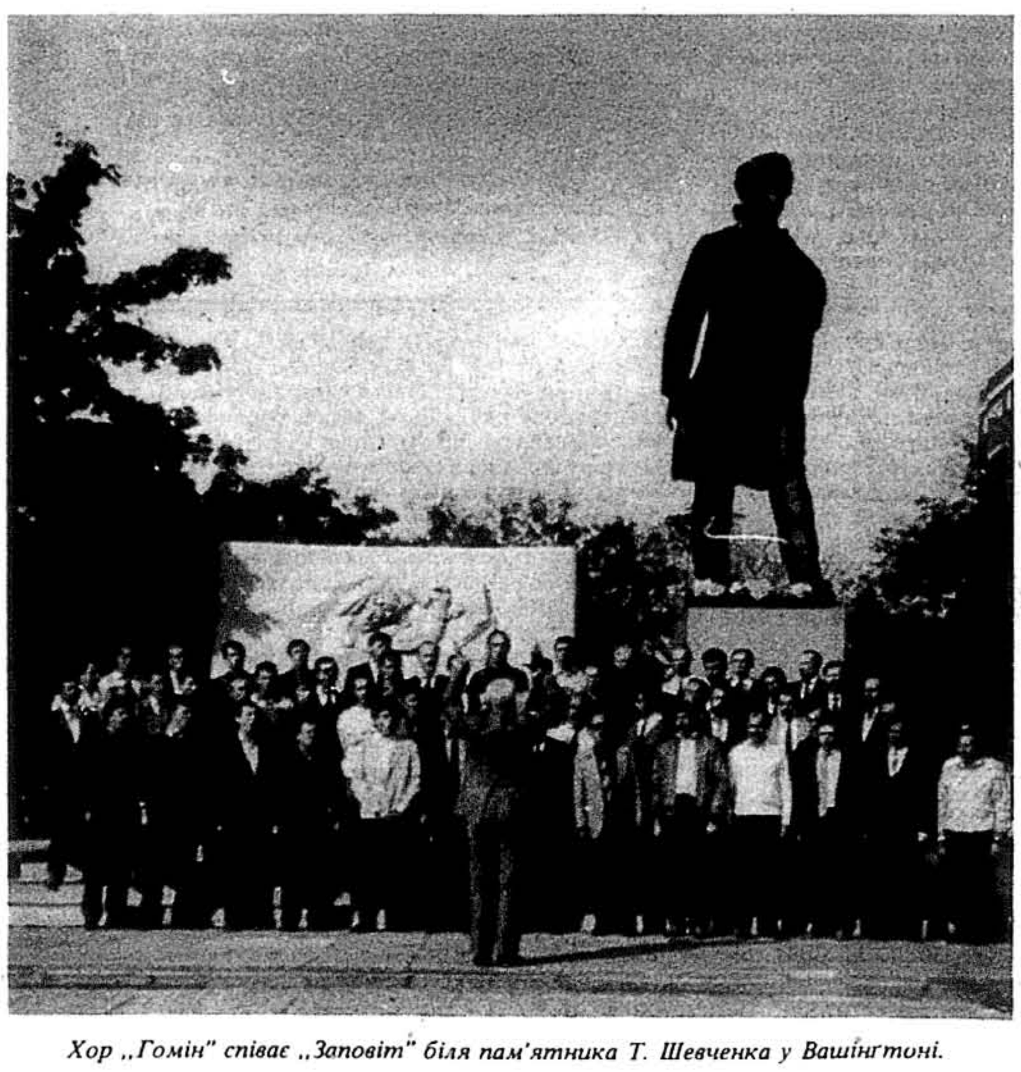
Згідно з інформаціями, які надійшли до Москви і продісталися за кордон, національні меншини погодилися тимчасово відкласти вибори до місцевих органів і від проголошення окремих республік, а молдавські власті в свою чергу, перевірять деякі проєкти внесені до республіканського зако-

(Закінчення на стор. 3)

КОНЦЕРТ У РОЧЕСТЕРІ

Рочестер, Н.Й. — Чоловічий хор „Гомін" зі Львова у своєму першому турне в ЗСА, що його спонзорує Український Народний Союз у співпраці з хором „Думка", виступить тут у залі середньої школи Істрідж, 2350 Іст Рідж рд., в понеділок, 12-го листопада о год. 7:30 вечора. На цьому ж концерті виступлять також тріо „Світлиця" з Києва та естрадний ансамбль „Смерічка" з Чернівців. Квитки вступу на цей надзвичайний концерт можна придбати в Українській Кредитовій Спілці, у „Мозаїці", в Українському Народному Домі або при вході на залю.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА НЮ ЙОРКУ ТЕПЛО ВІТАЛА ХОР „ГОМІН"

Хор „Гомін" співає „Заповіт" біля пам'ятника Т. Шевченка у Вашінґтоні.

Ню Йорк (О. Кузьмович) — Здається ще не було в Ню Йорку від часу приїзду тут найбільшої хвилі переселенців з України такого радісного та високомистецького відзначення роковин Листопадового чину, як цього 1990 року.

Українська громада мала щастя в неділю, 4-го листопада, коли довголітнім звичаєм святкується річницю Листопада, гостити у себе чоловічий хор „Гомін" зі Львова, який саме перед тижнем приїхав на своє перше турне по ЗСА, спонзорований Українським Народним Союзом у співпраці з хором „Думка" з Ню Йорку, що саме повернувся зі свого турне по Україні.

Це перше відзначення Листопада разом зі зем-

(Закінчення на стор. 3)

А. СОБЧАК ПРОСИТЬ ЕКОНОМІЧНОЇ ДОПОМОГИ В ЗСА

Вашінґтон. — Голова Міської ради Ленінграду, близький приятель Боріса Єльцина і прихильник дійсних, а не фіктивних перемін, Анатолій Собчак, зустрічався у Вашінґтоні з державним секретарем ЗСА Джеймсом Бейкером ,головним дорадником президента Джорджа Буша у справах крайової безпеки Брентом Сковкрофтом і лідером демократичної більшости в Сенаті Джорджем Мічелем. Він також, нібито принагідно, привітався з Президентом і обмінявся з ним кількома словами.

Під час розмов з американськими політичними діячами А. Собчак підкреслював, що він шукає шляхів встановлення нових форм економічної співпраці між Совєтським Союзом і З'єднаними Стейтами Америки.

Під час інтерв'ю, яке він дав кореспондентові „Ню Йорк Таймсу", посадник Ленінграду висловив затурбованість теперішнім положенням в СССР, який хотів би перейти з комуністичної збанкрутованої системи до системи вільного ринку, але йому бракує: знання, фахових осіб, технології. Собчак висловив надію, що Уряд ЗСА погодиться на поширення економічної співпраці з СССР. Тимчасом американські компанії можуть розпочинати розбудовувати та модернізувати дрібну індустрію, яка забезпечить населення харчовими продуктами. СССР бере на себе відповідальність за вкладений капітал. Йдеться тільки правдоподібно про менші зиски підприємців, бо, як відомо, совєтський карбованець не вартий навіть звичайного американського паперу.

Згідно з опінією А. Собчака, багато американців навіть запитували його в який спосіб вони можуть допомогти СССР. Він відповідав, щоб охочі допомагати підтримувати саму ідею співпраці і ті компанії, які рішаться на далекойдучі кроки.

Спочатку виглядало, що посадник Ленінграду зацікавлений співпрацею його міста з американськими компаніями, але скоро виявилося, що він правдоподібно є посланником президента СССР Міхаїла Ґорбачова, бо де тільки мав змогу говорив не про Ленінґрад, а про СССР в цілому.

З цікавости він відвідав кілька „супермаркетів", зустрічався з підприємцями на обіді, відвідав Джорджтавнський університет, побував в містечку Александрія в стейті Вірджінія.

Кореспондент „Ню Йорк Таймсу" підкреслює, що Собчак найбільше зупинявся перед технологічними винаходами і порівнював ціни. Наприклад, телевізійний апарат вартости 290 долярів, коштує в СССР на чорному ринку 3-4,000 карбованців. Кореспонденти відмітили, що А. Собчак вже третій раз відвідує ЗСА. Цим разом він приїхав на запрошення коледжу в Ст. Пітербурзі на Фльориді. Собчак шукає також шляхів, щоб якось реставрувати колись гарне місто Ленінград, яке в останніх роках страшно занепало. Совєтський гість привіз зі собою чимало проєктів переходу економіки на систему вільного ринку, але ґорбачовського зразку, до яких зі стриманістю ставляться на Заході.

У СВІТІ

У НЕДІЛЮ, 4-ГО ЛИСТОПАДА, до Парижу повернулися три французькі вояки, яких минулого тижня схопили іракські вояки. Французькі військові власті заявили, що згадані вояки були схоплені минулої суботи, коли заблукали і опинилися на території окупованій іракськими військами. Ірак також дозволив на виїзд 14 німецьких громадян і одного бельгійського громадянина, яким, згідно із твердженням німецької амбасади в Багдаді, закічилися контракти праці.

ІЗРАЇЛЬ ЗНЕХТУАВ цілковито звітування Організації Об'єднаних Націй, де запропоновано, щоби народи, які підписали рішення Женевської конференції в питаннях людських прав, зустрілися та обговорили можливості в який спосіб можна захистити палестинців на окупованих Ізраїлем землях і назвали це „небезпечним політикуванням". В той час, як міністерство закордонних справ Ізраїля гостро реаґувало перед цілим світом на пропозицію ООН, його вояки в смузі Ґази вбили та поранили 21 особу. Це за останніх 48 годин піднесло число вбитих і поранених палестинців до понад 200 осіб у гострих вуличних сутичках між ізраїльськими вояками та арабськими юнаками на території смуги Ґази. Місцеві лікарі стверджували, що допомогали пораненим ґумовими та справжніми кулями, від каміння та шутру, що їх кидали на демонстрантів з військових гелікоптерів, і тим, які потерпіли від сльозоточивого ґазу, що його вистрілювали вояки в натовп.

ВИСТУПАЮЧИ ПЕРЕД закордонними кореспондентами у Багдаді, міністер інформації Лятіф Нассіф аль-Яссем заявив, що Ірак ніколи не уступить з Кувайту чи з будь-яких його частин, не зважаючи на наслідки. Він також підкреслив, що весь світ вже повинен забути про щось, що називалося Еміратом Кувайту та говорити про провінцію Кувайт і поводитися відповідно до існуючих фактів. Аналітики твердять, що ці заяви робляться для внутрішнього вжитку.

АБДУЛ АББАС, ВІДОМИЙ із провідництва у перехопленні вакаційного корабля „Ахіллє Лявро" тому п'ять років, заявив минулої неділі, що Лібія вигнала з країни 145 членів його групи та закрила їхні чотири вишкільні бази Він сказав, що це потягнення зі сторони Лібії було цілковитою несподіванкою, а вигнання неоправданим, і тому він звернувся до провідника Лібії полковника Муаммара ель-Каддафі змінити своє рішення, при чому підкреслив, що уряд в Тріполі не дав йому жодних вияснень в цій справі. Арабські дипломати твердять, що видворення фракції А. Аббаса Палестинської Визвольної Організації, є спробою полковника М. Каддафі усунути свою країну з листи тих, що підтримують тероризм, яку має Державний департамент ЗСА.

ГРУПА СОВЄТСЬКИХ експертів з економіки вільного ринку, включно з двома головними дорадниками президента Міхаїла Ґорбачова, перестерігає, що компромісова економічна програма М. Ґорбачова для СССР спрямовує країну до високої інфляції та політичного паралїжу. Таке публічне заперечення підходу М. Ґорбачова до економіки вказує на серйознісіть розбіжности поглядів у Кремлі, зокрема внутрішнього кола реформаторів, які починають втрачати віру в спроможність совєтського вождя наладнати кризу совєтської економіки. У відкритому листі, опублікованому в щоденнику „Комсомольская Правда", сказано, що втраченого часу не можливо відзискати, ситуаціля з кожним днем погіршується, а народ втрачає віру та довір'я до уряду. Дорадники М. Ґорбачова, що підписалися під публічною заявою, це Ніколай Петраков і Станіслав Шаталін.

ВИКОНАЛИ АТЕНТАТ НА РАБИНА М. КАГАНЕ

Ню Йорк. — Нюйорські газети повідомили у вівторок, 6-го листопада, що Ель Саід а Наззаір, 35-річний араб, який жив останньо в Джерзі Сити, Н.Дж., виконав атентат на рабина Меїра Кагане, організатора Жидівської оборонної ліґи в З'єднаних Стейтах Америки і лідера скрайньо-правої антиарабської організації в Ізраїлі, де він останньо жив.

М. Кагане був вбитий пострілами з пістолі в готелі в Мангеттені під час виголошування промови на сіоністській конференції. Атентатчика, який після вбивства почав втікати з готелю, відстрілюючись своїм пістолем від тих, які хотіли його зловити, поранив поліціянт, охоронник головного поштового будинку, і тим самим унеможливив йому втечу. Він мав в пляні втекти з допомоголю таксівки, яка, правдоподібно, чекала на нього недалеко від готелю. Легко поранений в ногу, був також один учасник конфереції, нібито вистілом з пістолі втікаючого араба, але в замішанні його міг поранити поліціянт.

Шеф кримінальної поліції Джозеф Бореллі заявив кореспондентам, що Наззаір, не сказавши ані слова, вистрілив з відносно близької віддалі в Кагане, вбиваючи його на місці. Особи, які брали участь у згаданій конференції думали, що Наззаір є жидом з Північної Африки і тому не квестіонували його присутности на залі нарад. Бореллі назвав також прізвище поліціянта, який поранив атентатчика. Поліціянт Карлос Акоста, згідно з його свідченням, вистрілив в сторону Наззаіра три рази. Пораненого вбивника відвезли негайно до шпиталю, де він перейшов операцію і його життю нічого не загрожує.

Рабин М. Кагане народився в Брукліні, Н. Й., закінчив 58-ий рік життя. Створивши Жидівську оборонну ліґу він розпочав свою діяльність від оборони совєтських жидів, домагаючись від совєтського уряду дозволу на виїзд для усіх жидів, які бажають покинути Совєтський Союз.

В 1971 році Кагане переніс свою головну квартиру до Єрусалиму, дав вибрати себе депутатом до ізраїльського парляменту і там, з високої трибуни, голосив найбільш контроверсійні найбільш скрайні антиарабські ідеї, а свого часу пропонував виселити усіх арабів з окупованих земель, західнього берега ріки Йордан і смуги Ґаза та заселити ці землі жидами. Очевидно, більш помірковані ізраїльські політики не поділяли його думок, але Кагане мав своїх прихильників тут в ЗСА і там в Ізраїлі.

Вбивство М. Кагане викликало гостру реакцію по обидвох сторонах. Жидівські лідери назвали вбивство продовженням терору Палестинської Визвольної Організації проти жидів в світі, а палестинці тішились потихеньку кажучи: „Він свого часу хотів вистріляти усіх палестинців і тому вбивство можна назвати заслуженою відплатою".

ХОР „ГОМІН" У БАФФАЛО

Баффало, Н. Й. — Тут у вівторок, 13-го листопада в год. 7:30 вечора, у середній школі ім. МекКінлі, 1500 Елмвуд аве., відбудеться незвичайний вечір української пісні. На цьому концерті виступить чоловічий хор „Гомін" зі Львова якого перше турне в ЗСА спонзорує Український Народний Союз у співпраці з хором „Думка", тріо „Світлиця" з Києва та естрадний ансамбль „Смерічка" з Чернівців. Квитки вступу можна набути в усіх українських церквах, від членів баффалівського організаційного комітету та при вході на залю.

В АМЕРИЦІ

КЕНТ ШАЙНЕР, президент Жидівської оборонної ліги Бнай-Брит, заявив кореспондентам, що президент З'єднаних Стейтів Америки Джордж Буш повинен взяти кілька лекцій з історії міжнародних відносин і не порівнювати більше президента-диктатора Іраку Саддама Гуссейна з Адольфом Гітлером. Незадоволення Шайнера й багатьох інших провідних жидівських лідерів викликала заява Президента ЗСА минулого тижня. Він (Президент), виступаючи на передвиборчому мітинґу в Массачусетс, заторкнув справу використовування Гуссейном закладників, яких він розмістив навіть в першій лінії фронту, як пересторогу евентуального нападу американців. „Такої жорстокости, заявив Дж. Буш, я думаю, не застосовував навіть Гітлер". Шайнер підкреслив, що світ починає помалу забувати злочинства гітлерівського режиму. Президент Міської ради Ню Йорку Ендру Стейн написав президентові Бушеві листа, в якому він запротестував проти такого порівняння. Деякі жидівські лідери заявили, що „Буш є поганий історик".

В НЕДІЛЮ, 4-ГО ЛИСТОПАДА, в Ню Йорку відбувся маратон біґунів, у якому брало участь понад 25,000 осіб, обидвох полів, жінок і чоловіків. Даґлес Вакійгурі з Кенії і полька Ванда Панфіль добігли першими до цілі в Центральному парку, пробігши трасу 26 миль почерез п'ять дільниць міста. Вакійгурі досягнув цілі за дві години 12 хвилин і 36 секунд; Панфіль за дві години 30 хвилин і 45 секунд. Погода, згідно з оцінкою спеціялістів, була затяжкою (загорячою) для маратону — понад 75 степенів за Фаренгайтом з 66-відсотковою вологістю. Переможці отримали по 26,000 долярів нагороди і люксусовий автомобіль „Мерцедес", вартости 34,000 долярів. Маратон проходив під лозунгом „Припинім хворобу рака" і присвячений був директорові маратону Фредові Лібову, який хворіє на цю недугу.

МАЛО ХТО З АМЕРИКАНЦІВ помітив, що Конґрес, приймаючи недавно оборонний бюджет, сильно обмежив право Президента видавати гроші без згоди обидвох палат Конґресу більйони долярів на засекречені програми. Тоді, коли боротьба на форумі Конґресу йшла у справі стратеґічної оборонної ініціятиви і бомбовика типу „Б-2", законодавці і представники Білого Дому вели закулісні „бої" за право Президента призначати деякі суми на засекречені програми. Які це саме програми ніхто не відважується говорити, бо тоді вони перестануть бути засекреченими. Газета „Ню Йорк Таймс" розкрила дещо занавісу в тій справі і написала, що йдеться тут про винаходи нової зброї і фінансування розвідувальних операцій. Досі Уряд видавав на цю ціль 35 більйонів долярів.

ВАШІНҐТОНСЬКІ УРЯДОВІ речники повідомили плро пороблені заходи для відкриття представництва ЗСА в Ганою, В'єтнам. Дипломатична місія ЗСА складатиметься з кількох осіб і вони, крім полагодження консулярних справ, займуться дальшими розшуками колишніх американських вояків, які загинули, або пропали без вістей під час в'єтнамської війни. Звідомлення у цій справі приготовила сенатська Комісія під керівництвом сен. Джесі Гелмса.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)

Postmaster Send address changes to
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N J

Передплата на рік $40.00 на півроку — $22.00 на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки money orders виставляти на Svoboda

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою —
За зміст оголошень Редакція не відповідає

P O Box 346 Jersey City N J 07303

Запросини на Різдво

Президент Іраку Саддам Гуссейн, мовляв,на доказ своєї гуманности і ввічливости запросив родину ув'язнених у Багдаді американських закладників, щоб вони відвідали їх на найближче Різдво і перевели це свято у Багдаді, як його гості. У всесвітній історії було багато безоглядних жорстоких тиранів. Але циніків на найвищому державному пості було мало.

Польський письменник Генрік Сенкевич увіковічнив у своєму творі „Кво вадіс" — Нерона, типового кровожадного циніка, який спалив Рим, щоб мати драматичне тло для виголошування своїх віршів. Звільнені Гусссейном деякі закладники з уваги на їх пізній вік і недуги, привезли докладні відомості про нестерпні умовини, в яких живуть американці й англійці в Іраку, наче в'язні у найсуворішних в'язницях. Порозміщувані по фабриках, які були б після вибуху війни найпершими об'єктами бомбардування — сплять на цементових долівках, а дістають харці, от так, щоб не згинути з голоду, і є під безупинним надзором вояків. Щоб протидіяти таким описам — показано на телевізії одного закладника, який оповідав як то добре і гарно поводяться з ним та іншими закладниками. Але цей американець, видно інтеліґентний і проворний чоловік, заявив таке, що виразно вказувало, що він говорить те, що йому наказали. Між іншим — він сказав, що щоденно дозволяють йому бігати 10 миль. Але який професіонал бігає для спорту і здоров'я щоденно десять миль?

Президент Джордж Буш правильно обурився що Саддам Гуссейн робить політичну пропаґанду з ув'язнених ним чужинецьких громадян, які здебільшого працювали в Іраку й Кувайті у тамошньому нафтовому промислі. Бачили ми й чули на телевізійному екрані як одна жінка резолютно заявила: „Я поїду, бо хочу побачити свого чоловіка". Психологічно цілком зрозуміло, бо кожна дружина, наречена чи сестра прагне побачити ув'язнену найдорожчу особу. Але це злочин арабського Гітлера грати на почуваннях найближчих рідних ув'язнених ним невинних людей: Очевидно, що цей новий пропаґандивник трюк Саддама Гуссейна мав в Америці й усьому світі протилежний ефект, як він цього сподівався. Цікаво, що вже кількакратно виявилося, як Саддам Гуссейн не знає психіки людей західньої культури, зокрема американців. У Вашінґтоні є амбасадор Іраку, ґарний собою араб, який плавно володіє англійською мовою. Він саме міг би поінформувати свого зверхника як не треба поводитися: але відомо, що ні один диктатор не любить, щоб казати йому правду та вимагає тільки, щоб звітувати йому за лінією його бажань. По нинішній день всі совєтські апаратчики подають фальшиві звіти про успіхи їхні праці, про видайність фабрик, про прегарний стан у імперії, де настав хаос і все гіршає.

Не проголошено докладного числа американських закладників в Іраку, а їх понад тисячу мужчин. Можна здогадатися, що коли б дійсно великий гурт жінок полетів на Різдво до Багдаду, то їх приймали би як дорогих гостей. І після їх від'їзду привернули би закладникам їхній давній мізерний стан. Але й не є виключене, що тих жінок теж затримають бо в системі одноособової диктарури все залежить від настрою і гумору диктатора. Саддам Гуссейн вживає трюк за трюком: останній — це пропозиція що він звільнить всіх закладників, якщо п'ять постійних членів Ради Безпеки ООН заявить, що не буде війни проти Іраку. А що буде з Кувайтом — мовчить. Війна словами і страх перед війною переплітані пропаґандивними трюками однієї людини — диктатора, який тероризує світ.

Корнель Крупський

ДВІ ВЕЛИКІ ТРАГЕДІЇ

Дві трагічні події, які своєю величиною уподібнюють долю українського і жидівського народів, це штучний голод створений комуністичною Москвою в 1932-33 роках і голокост жидів доконаний нацистською Німеччиною в часі Другої світової війни. Здається, що людським втратам кожної із цих двох трагічних події не дорівнює ні одна трагедія інших народів у цілому світі.

Різниця між страшним нещастям голоду і голокосту жидів та українців в цьому, що нацисти нищили жидів в Німеччині та в окупованих нею країнах, а Москва вбивала українців найбільш жорстокою смертю на їхньому багатому на хліб чорноземі.

Винищування українців штучним голодом сталось приблизно десять років раніше від винищування жидів, проте жиди куди більше вспіли розповісти своїм нащадкам і світові про втрати їхнього народу, ніж це досі зробили українці. Жиди випередили нас завдяки їхній домінуючій позиції у всіх засобах масової комунікації.

До такого дійшли ми висновку, читаючи рецензію в „Ню Йорк Таймсі" з 3-го травня 1990 року п.з. „Голокост від А-Б акції до циклону Б". Це рецензія на „Енциклопедію голокосту", яка на початку минулого травня вийшла з друку в престижевому книжковому видавництві Мек-Міллен. Цілість енциклопедії у чотирьох томах займає 1,905 сторінок і коштує 440 долярів. Над близько тисячу статтями цієї енциклопедії працювало 214 науковців, які подають факти про знищення нацистами 6 мільйонів жидів.

Багато авторів подають ці факти з особистого досвіду. Авторами є жиди і нежиди, що пов'язані з академічними установами в Ізраїлі, Европі, Північній Америці та Австралії. Продукт їхньої праці, — каже рецензент, — надзвичайний у подробицях та повністю передає цей страшний феномен, а видавець називає це англомовне видання (що було попередженим виданням в гебрайській мові), першою довідковою працею цього роду.

Чергове видання цієї енциклопедії появиться німецькою мовою, а тепер ведуться переговори про видання її — по-французьки. Головним редактором енциклопедії є 67-річний професор Ізраїль Ґутман, уродженець Варшави. Він якось пережив варшавське ґетто і від 1947 року живе в Ізраїлі. Виходить, що під час писання рецензії, рецензент ще сам не бачив цієї енциклопедії, але він телефонічно говорив з головним редактором Ґутманом, який розповів рецензентові про матеріял в енциклопедії.

Перш усього, тут за країнами, подано історичне тло ситуації, а теж про це, як населення поодиноких країн діяло під впливом нацистів. Сказано також, як реаґували незалежні від Німеччини країни на можливість рятунку жидів. Проф. Ґутман каже, що поміж польськими науковцями існує погляд, що те, що сталось полякам під час німецької окупації, є також частиною голокосту. Ми — жиди, каже проф. Ґутман, — уважаємо, що голокост — це чисто жидівське явище, а проте, ми дали змогу польським авторам висловити їхню думку.

З того, що подано в рецензії виходить, що ця енциклопедія — це феноменальна публікація. Досі нам ще невідомо як далеко в ній обтяжені українці „співпрацею" з німцями, але дотеперішній досвід з жидівськими публікаціями на цю тему підказує нам, що таке обтяження в ній, мабуть, є. Однак, покищо, це тільки наше припущення, а тепер пишемо це, щоб лиш порівняти як жиди вшановують жертви їхнього голокосту, а як вшановуємо ми наші втрати голодомору.

Коли ж додамо до названої енциклопедії сотні назв книжок досі опублікованих, чисельні фільми та інші публікації про голокост, а також музеї в Ізраїлі, Вашінґтоні та Освєнцімі, то матимемо поняття про те, як багато жиди роблять для вшанування жертв голокосту. Нещастя, яке зустрінуло жидів є частиною історії жидівського народу. Зрозуміло, що чим більше свідомий народ, тим краще він знає свою історію.

Наші нащадки також повинні знати правду про штучний голод в Україні в 1932-33 роках, і тому ми радієmo, що в Києві вже здали до друку Народну Книгу-Меморіял „Голод: 33-ий". Згідно з новинкою в „Гомоні України" з Торонто (3-го жовтня 1990 року, число 40), в „Літературній Україні" за вересень 1990 року, було повідомлення, що:

„Голова Держкомпреси УРСР Ю.П. Дяченко, зважаючи на актуальність і суспільну значущість книги, видав спеціяльний наказ, яким виділено папір, дано конкретні доручення поліграфістам, видавцям, книготорґівцям. Велетенський рукопис, обсягом двох тисяч сторінок з фотографіями, які на Україні друкуються вперше, документами, тільки-новіднайденими в спецфондах, і, найголовніше, із сотнями спогадів очевидців про пережите лихоліття — в руках поліграфістів. Неможливо без хвилювання і невимовного болю читати ці сторінки. Майже в кожній сім'ї — смерть, біда, горе. Опухлі від голоду люди, гори трупів, жахливі випадки божевілля, самовбивств, канібалізму...

(Закінчення на стор. 4)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ЩЕ ПРО ПОДІЛ В КИЄВІ

Ідею відновлення історичної зони Подолу в Києві (стаття Г. Щербини п.з. „Поділ — колиска української духовности", „Свобода" з 2-3-го жовтня, ц.р.) треба лише привітати і радіти духом творчости і взаєморозумінням між комісією Товариства Охорони Пам'яток України, асоціяцією „Поділ" і льокальною владою Подільського району Києва у їхньому спільному підході до реалізації цієї ідеї.

Згадка, що крім реконструкції історичних забудувань є теж в пляні відновлення традиційних ярмарків й інших втрачених елементів, нагадала мені про одне святкування, що про нього читав я в книзі п.з. „Берегиня" авторства відомого тепер в Україні журналіста і дослідника українського народного побуту, Василя Скуратівського.

На ст. 208-ій він пише: „Наприкінці минулого століття у Києві в ніч з 1-го на 2-го вересня за старим стилем влаштовували цікаве обрядодійство. На всіх майданних, де проходили торги, а зосібно на Подолі, ставили соснові дерева, прикрашали їх різнокольоровими свічками і, з настанням півночі, засвічували ялинки. Під яскраве поблискування посвітів члени братств та виробничих цехів співали пісень, водили хороводи, ставили побутові сценки. За свідченням сучасників, це було одне з найулюбленіших свят киян"... Цей обряд, як пише Скуратівський, називали „Святом, або Женінням Свічки".

Ми маємо наші унікальні культурні цінноші, що не поступаються загальнознаним сьогодні по цілому світі святкуванням інших народів от хоч би німецький Октоберфест. Нам треба лише вивести їх на арену світу.

Відновлення багатолюдних щорічних відзначувань „Свята Свічки" в ніч з 1-го на 2-го вересня на Подолі, в додатку до популярних уже різних розвагових і культурних дій, що відбуваються на сусідньому Андріївському узводі, не лише збагатять нас духово, але і причиняться до збільшення туризму в Україні а зокрема до Києва з інших країн світу.

Володимир Сушко
Балтимор, Мд.

Володимир Барагура

ПРОБЛЕМИ З ЗАДУМОМ ЖУРНАЛУ ДЛЯ ДІТЕЙ

Земляки з України, які відвідують ЗСА й Канаду, очаровані матеріяльним добробутом цих країн, мають неправильне уявлення про економічний стан та матеріяльно-фінансові спроможності загалу українського суспільства в діяспорі. Через таке помилкове уявлення вони запляновують різні ґрадіозні задуми, які вимагають колосальних коштів з надією, що матеріяльні витрати візьме на себе діяспора.

На ділі воно так рожево не є. Хоч у країнах західнього, чи т.зв. вільного світу побутові умови повсякденного життя є на доволі високому рівні, то було б помилково думати, що наші поселенці, поза виїмками, розпоряджають необмеженими матеріяльно-фінансовими ресурсами.

Не буду розглядати всіх аспектів допомоги материкові, але для прикладу й для ілюстрації фактичного стану справ зупинюся над однією пекучою проблемою нашого національно-громадського життя, яка мені найближча, а саме питання виховання молодого покоління за допомогою друкованого мистецького слова для дітей та юнацтва — журналів і книжкових видань.

Як уся наша видавнича діяльність, так і видання для дітей і молоді знаходяться в дуже незадовільному стані так організаційно, як і фінансово. Вони дефіцитні й коли б не мали фінансової підтримки різних установ, товариств, організацій, вони не могли б ніяк існувати.

Причин до такого незавидного стану багато. Перша — це недостатнє, або й жодне знання української мови. Далі — це загальна нехіть читати так у дітей і молоді і у старших громадян, мала кількість передплатників періодиків і покупців книжкових видань. Ситуація в цьому відношенні гіршає з кожним роком. Далі — це байдужість батьків до справ виховання дітей за допомогою друкованого мистецького слова.

Більшість книжок виходить заходами й коштами самих авторів. Видання появляються низькими накладами й, найважливіше, не розходяться, бо не знаходять ні покупців, ні читачів. Наклади залежуються роками в приватних домах, у підвалах установ, а в книгарнях знайдете все крім... книжок. Книгарні правлять високі відсотки й не розраховуються з видавцями. Кольпортаж не наладнаний, брак книжкових палат, висилкових книгарень, зацікавлення виданнями мінімальне.

Залишаю на боці невеличкий гурт талановитих письменників, бо наше суспільство в діяспорі замале чисельно, щоб видати з себе письменницькі таланти. Через те й рівень писань, за малими виїмками, невисокий, а то й лубочний. Найбільш рухливі є добре ситуовані ґрафомани. Поповнення письменницьких лав новими силами майже не існує через слабе знання літературної мови молодшим поколінням, яке не бачить виглядів у письменницькій діяльності, воно зацікавлене приктичними фахами й професіями.

Через тяжкі фінансові умови навіть старші письменники вмовкають, бо, як писав гуморист пок. Іван Керницький (ІКЕР) „ті що пишуть, ледве дишуть". Треба мати на увазі ще факт, що наше суспільство в діяспорі релятивно невелике, при чому прошарок людей, які беруть участь у громадському житті в усіх його різновидах та які жертвують на всенародні цілі — доволі тоненький.

Я подав тільки деякі важливіші та маркантніші приклади незавидного стану в нашій літературно-мистецькій та видавничій ділянках. Накреслити бодай поверховно жалюгідний стан цих галузей нашого культурно-мистецького й виховного життя спонукала мене потреба ознайомити наших земляків у батьківщині, з фактичним станом справ, щоб не плянували занадто ґрандіозних задумів щодо видань для дітей і молоді. Наперед треба перевірити проблему й обміркувати можливість здійснити ці задуми, щоб не було розчарувань неуспіхами.

Нещодавно в пресі появилася вістка про відновлення дитячого журналу „Світ Дитини" у Львові. А ось Спілка Письменників України проголосила, що плянує видавати всеукраїнський дитячий журнал у Києві „Соняшник", який „адресуватиметься (тобто призначений) дітям не лише нашої республіки, а й юним читачам, що живуть у ЗСА, Канаді, Австралії, Арґентині, Бразилії, Польщі, Чехо-Словаччині та інших країнах".

Задум шляхетний і корисний, але як його здійснити? Чи ініціятори продумали труднощі, які прийдеться їм поконати, щоб такий журнал видавати?

Заходить питання колосальних коштів, бо для видавання журналу потрібно 300 тонн друкарського офсетного паперу на рік. Хто мав би ці кошти покрити. Очевидно діяспора. В додатку СПУ повідомляє, що справа загальмовується у зв'язку із зменшенням на 1990 рік на 15% кількости паперу, який видається Україні з союзного фонду. Це відома тактика окупаційної влади не допустити до поширення друкованого слова. Вона стосується всіма тоталітарно-диктаторськими режимами. Цю замасковану методу стосували й німці під час окупації Галичини. Тепер стосують її російські комуністи, хоч німці були націонал-соціялістами, а росіяни марксо-леніно-сталіно-комуністами. Ніби дозвіл друкува-

(Закінчення на стор. 4)

ЗАПРОШЕННЯ КОМУНІСТІВ

Постійне Представництво Української ССР при ООН в Ню Йорку повисилало до багатьох українців запрошення на „рісепшен", яке має відбутися 14-го листопада у приміщенні місії 67-ма вулиця в Ню Йорку.

Варта пригадати тим усім, які дістануть таке запрошення, що цей „рісепшен" українське представництво дає з нагоди 73-ліття комунізму в Україні. В Україні наші рідні хочуть вже навіки поховати комунізм, а теперішні українські дипломати при ООН ще дальше хотять цей комунізм прославляти і до цього хотять втягнути діячів нашої української громади.

Вже час настав, щоб провідники всіх наших громадських і культурних установ запитали дипломатів українського представництва, чому вони не постаралися, щоб бодай один-два члени з Демократичного Бльоку України були приїхали разом з ними на час сесії в ООН. Голова представництва вже повинен був відіслати до комуністів в Києві Олександра Буцька, який своїми двома книжками очорнив українських героїв, які боролися за свободу України, наші Церкви та всіх чесних людей України. Говорячи про Буцька, дивуюся, що наші тутешні патріоти позволяють на те, щоб він заходив до різних наших громадських і культурних домів. Таку людину треба взяти за плечі і викинути. „Свобода" вже два рази писала про Буцька дві ганебні книжки. Де є реакція наших патріотів?

Отже, ті особи, які отримали запрошення на „рісепшен" до українського представництва: чи дійсно ви хочете випити українську горілку і побажати кращої долі комуністам в Україні?

Олекса Голубницький
Ню Йорк, Н.Й.

Василь Шилюк

Осінній етюд

Курличучи, летять у небі журавлі,
У синю даль несуть на крилах літо...
А на полях знов зеленіє жито
І молоком туман лягає по землі.

Шепоче шелестом прощальну пісню ліс,
Вдягнувши з позолотою одежу.
А осторонь стара, забута вежа
Стоїть на варті, як було й колись.

Схиливши віття вниз, з похмуреним чолом
Стоять берези в задумі глибокій.
А на світанні, невсипущим [illegible]ом,
Стрічало осінь, з півночі, село.

Володимир Жила

ВОЛОДИМИР БАРАГУРА

(До 80-річчя з дня народження)

II.

І так назва журналу „Веселка" своєю символікою і своєю продуманою тематикою оправдала себе повністю. Вона склала позитивну атмосферу радости, вдоволення, кольоритности, в якій зростають наші діти в розсіянні. Її райдужна дуга одним кінцем, як це графічно висловив мистець Петро Андрусів,[4] про справжньому сягає рідної традиції, а другим кінцем пересаджує її на новий ґрунт — „в душі дітей на поселенні".[5]

Аналізуючи й критично розглядаючи окремі річники „Веселки", приходимо до висновку, що вищезгадані завдання ювіляр виконав сумлінно й успішно, зробивши „Веселку" одним з найкращих журналів серед усіх попередніх українських дитячих періодиків на рідних землях і в розсіянні.[6]

У свої 35-ті роковини (два роки тому) один річник „Веселки" був на виставці, призначеній для англомовних видань американської літератури для дітей в „Пороховій башті" у Львові.[7] Хочемо вірити, що це перший крок для нашого цінного журналу послужити зчасом також дітям в Україні, що спрагнені щирого, непідфальшованого слова своєю рідною мовою.

Проте глибока ерудиція Володимира Барагури — це одна з основних підвалин його авторитету в колах нашого суспільства в розсіянні. Нелегко, звичайно, давалось це йому в житті. Адже знання основ психології, педагогіки, літературознавства, нових методичних праць, мистецьких творів і добре письменницьке надбання набуваються не за один рік, а постійно, протягом усього життя. І так на всіх етапах свого творчого шляху ювіляр жив повнокровним, інтенсивним життям. Кожне з його кращих зусиль відбивало якісь істотні сторони українського культурного процесу, а водночас було явищем неповторним конкретно-індивідуальним, справжнім показником його власних пошуків. В той час, коли його увага до голосу життя ставала кожночасно виявом внутрішньої потреби його таланту: вічно шукати, прагнути, охоплювати. І тому ідеї нашого часу знайшли в діяльності й творчості В. Барагури глибоко індивідуальне відображення.

Народився Володимир Богдан Дмитро Барагура 8-го листопада 1910 року, в містечку Немирові на Львівщині, в сім'ї судового службовця. Вчився у приватній гімназії „Рідної Школи" в Яворові та в Львівському університеті, де закінчив студії слов'янської філології, здобувши ступінь маґістра філософії в 1934 році. У формуванні його світогляду велику ролю відіграв проф. Юліюш Кляйнер, відомий польський літературознавець, послідовник психологічної методи. Не без впливу на українознавчі знання В. Барагури був Гурток студентів україністів у Львові, на сходинах якого широко дискутувались питання української літератури, культури, читалась поезія.

Відчутною тут була й дружба з Богданом Гошовським ще з львівських студентських часів та з поетом Романом Завадовичем. Вона привела В. Барагуру на шлях дитячої літератури. Під впливом цих двох колеґ уже в розсіяні прийшло до постання журналу „Веселки" (1954) та до плодотворної літературної діяльности ювіляра: *Меч і книга* (1954, 1980), *Калиновий міст* (1982), *Як я став журналістом* (1989), *Мої перші кроки на землі Вашінґтона* (1988), *Повернутий лист* (1989) та інші твори уже написані (*Воєнні переживання сірої людини,* тощо) але досі не друковані.

У своїй письменницькій творчості В. Барагура виступає майстерно. Він уміє відкривати глибинне значення слова, повертати його різними гранями, інколи видозмінюючи його, аби наповнити новим змістом та вкласти нові ідеї. Збірка *Меч і книга*, що появилася другим поширеним видання, охоплює прецікаві історичні й біографічні оповідання для дітей і молоді та складається з трьох циклів: „На полі слави", „Перґамент і книга", „Велетні на верхів'ях". Окремі оповідання, зокрема історичні, будять думки, примушують її працювати активніше та сповнюють читача гордістю за своє минуле. Ювіляр написав їх вимогливо й оригінально, даючи певну підставу до твердження, що усі три вищезгадані циклі оповідань стилістично наближаються до його вершинного твору *Калиновий міст*.

Книжка *Калиновий міст* отримала високу оцінку в численних рецензіях, бо була непересічно амбітною збіркою особистих переживань і спогадів, які автор змалював з великим успіхом. У ній він виявив вміння надати значення й оживити найбільш буденні події, поєднуючи вникливу спостережливість деталів з глибокою психологічною інтуїцією.

Для автора минулі переживання не є тут ані результатом звичайних роздумів, викликаних особистими причинами, ані прямим спонуканням до практичної дії. Вони є потребою його душі, що прагне зазнати спокою і внутрішнього задоволення. У тому якраз їх краса й виявлення перенести читача з дріб'язковости злободення та дати йому можливість усвідомити давноминуле.

Збірка сповнена ліризму, який можна найкраще відчути й пережити, прочитавши її за „одним присідом", бо тоді й акція, думки і дійові особи стають більш зрозумілими.

Вникнувши з винятковим вмінням у найглибші тайни людської душі, В. Барагура досягає правдивости й простоти в способі змалювання дії, яку звичайно пов'язує з добрим витонченим літературним зображенням. Він реаліст не тільки в зовнішньому, але й у внутрішньому житті. В його творі немає сантиментальности. Стиль його завжди природний, переконливий, повчальний, В манері оповідань у нього чимало гумору, як також гірких сатиричних ноток, але вони збалянсовані й доцільно використані.

Закінчення буде.

ОПУБЛІКОВАНІ УРЯДОМ ЗСА дані про стан економіки в країні викликали дискусію на сторінках преси. Спеціялісти-економісти запитують, чи ЗСА вже вступили на шлях інфляції і рецесії, чи це станеться дещо пізніше. Є однак чимало економістів, які не згідні з такою різкою інтерпретацією. Підвищення відсотка безробіття до 5.7 з первісних 3.8, також говорить дуже багато і вказує, що поголоски про рецесію можуть бути правдивими. Оптимісти нагадують, що в третім кварталі року валовий національний прихід збільшився на 1,8 відсотка.

Українська громада...

(Закінчення зі стор. 1)

лякамии зі Львова стало радісною та піднесеною демонстрацією дружби, пов'язання та спільних надій на скоре повне усамостійнення України.

Після торжественної Служби Божої в церкві св. Юра, до якої співав хор „Гомін", біля 1,500 осіб заповнили велику залю середньої школи ім. Вашінґтона Ирвінґа та бурею оплесків привітали перший виступ здисциплінованого і добре зіспіваного чоловічого хору „Гомін" зі Львова під дириґентурою Олега Цигилика. **Концерт відкрила Марійка** Гельбіґ від подорожнього бюра Сковп, вітаючи „Гомін" серед української громади Ню Йорку. Після кожної пісні оплески не вгавали та цим витворили так потрібний для артистів духовий зв'язок поміж публікою і співаками.

У першій частині виступили також два співочі ансамблі, спершу тріо „Світлиця", а відтак естрадний ансамбль „Смерічка" з Чернівець, які на цей концерт змінили первісну програму та достосували її до теми дня. **Оба ці співочі ансамблі, особливо пісні композитора Павла Дворського, що їх співав ансамбль „Смерічка" зібрали дуже теплі оплески зібраної громади.**

Після перерви на тлі хору „Гомін", що пишався прегарними стилізованими народними строями у синій красці, виступив голова Об'єднаного Комітету Українсько - Американських Організацій Ню Йорку Ігор Длябога, який привітав від **нюйоркської громади гос**тей з України, що спільно зібралися, щоб відзначити 72-гу річницю Листопадового зриву та підкреслив, що поїздка хору „Гомін" по ЗСА здійснилася завдяки помочі Українського Народного Союзу.

І. Длябога представив публіці ред. Ярослава Гайваса, який в короткому слові пов'язав роковини Листопада з подіями останнього року в Україні, а зокрема з живим ланцюгом у дні 22-го січня, до якого стanули всі українці із західньої та східньої України. Це об'єднання усіх в ім'я незалежної України було і гаслом його слова, яке він розпочав радісним „ми є разом", та ствердженням, що на цій залі в цей день усі присутні, так учасники, як і виконавці, відчуваються історичність того моменту.

Опісля хор „Гомін" відспівав з великим відчуттям, а то й зворушенням, ряд давно нечутих стрілецьких пісень, розпочинаючи їх піснею Романа Купчинського „Коли ми **вмирали**", яку публіка вислухала стоячи. Після заключної точки цієї частини — низки пісень УСС-ів Р. Купчинського і М. Гайворонського, виступив директор хору „Думка" Ігор Раковський, який згадував теплу та сердечну гостину в Україні та підкреслив з радістю цю можливість виміни хоровими та іншими мистецькими одиницями, що тепер здійснюється. Окремо він **дякував** Українському Народному Союзові та М. Гельбіґ, президентові подорожного бюра „Сковп", що причинились до виміни цих двох хорів, і побажав „Гомонові", щоб вже скоро міг співати у соборній, вільній українській державі.

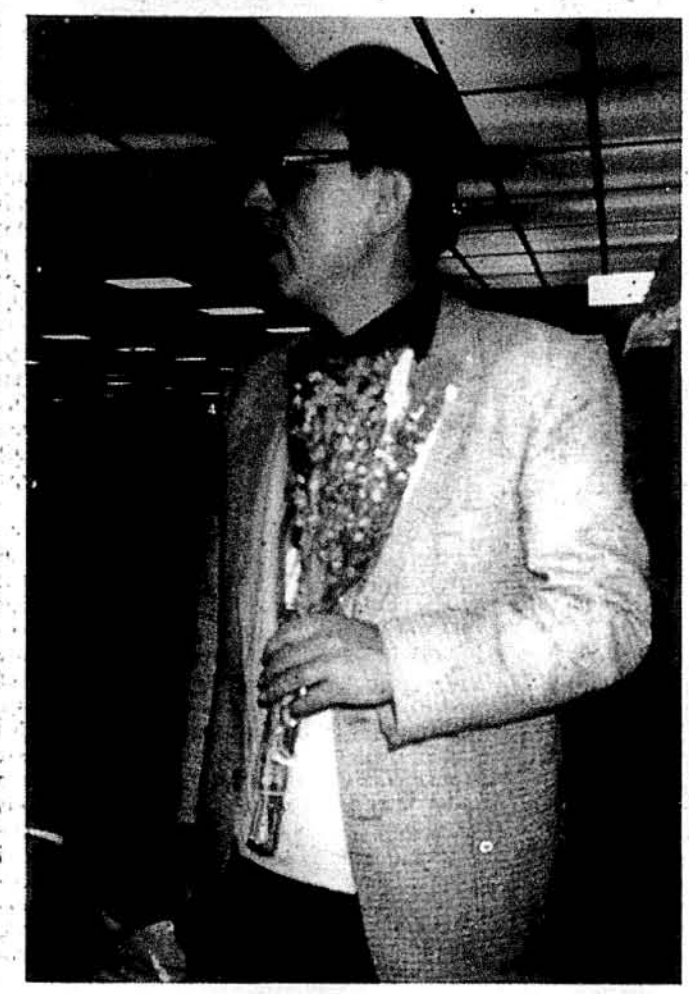
Від Українського Народного Союзу привітав хористів та співаків головний радний Василь Лучків, підкреслюючи факт, що УНС не вперше є цією організацією, що допомагає фінансово і спонзорує українських музик з України. Він побажав хористам, щоб повернувшись в Україну згадували цей історичний день словами IV Універсалу. І. Раковський зложив подяку обом дириґентам хорів, Семенові Комірному і Олегові Цигилокові, за їхню віддану працю з хорами та згадав першу зустріч цих двох дириґентів у Львові.

Від хору „Гомін" та ансамблів „Смерічка" і „Світлиця" дякував за „хліб і сіль" староста хору Ярослав Левкович, за теплоту сердець хористів „Думки" і М. Гельбіґ та її співробітникам і зложив їм низький поклін та побажання многих літ. Вкінці зворушений промовив дириґент О. Цигилик, який заявив, що їхнім радощам немає кінця і що хористи вже впродовж першого тижня відчули тут в ЗСА гарячі серця українців та їхню гостинність. Це перше перебування на турне в ЗСА скріплює хористів у їхній вірі, що вони скоро дочекаються того дня, коли в Україні станеться так, як цього прагне народ.

Після цих зворушливих слів хор заспівав бравурно марш Григорія Китастого „Україна", а відтак разом з усіми присутніми національний гимн.

Дириґента, солістку Г. Бачинську, концертмайстра Надію Бабинець і усіх членів ансамблів та хору обдаровано численними квітами, а публіка довго не розходилася, немов не хотіла розставатися із тими соловейками з України, що у листопаді принесли в далекий Ню Йорк вістку про прихід весни на батьківщині.

Ще довго вніч в Українському Народному Домі співаки з України і з Ню Йорку спільно сиділи при влаштованій членами хору „Думка" та їхніми родинами перекусці, не вгаваючи співати та жартувати.

Перше привітання дириґента О. Цигилика на летовищі.

Хор „Гомін" зі своїм дириґентом О. Цигиликом в часі концерту.

В Молдаві...

(Закінчення зі стор. 1)

нодавства, а також відмовляться від примусового накинення молдавської мови усім меншинам. Сепаратистський рух поділився на два крила: одно об'єднує так званих гагавзів (терецько-християнську меншину), друге — живучих на території Молдови росіян і українців. Останні погрожують проголосити свою Придністрянську республіку. Гагавзи також добиваються суверенітету.

Одною з причин зустрічі в Москві з президентом СССР М. Ґорбачовим було вбивство 10-ох осіб і поранення 30 осіб в місті Добоссари, в результаті зудару росіян і українців з молдавськими націоналістами і військовими підрозділами. Трагічні події відбулися в п'ятницю, 2-го листопада, коли російські і українські сепаратисти у числі коло 200 осіб, захопили декілька урядових установ в Дубоссарах і заблькували перехід на мості через Дністер. Прем'єр-міністер Молдови наказав вислати в район неспокоїв військові частини і покликав з провінції додаткові відділи міліції. На місце випадку прибув також військовий генерал Косташ, який заявив, що немає достатньої причини для втручання війська у конфлікт, який повинна полагодити міліція.

Всупереч запевненням, що вояки не відкривали вогню і не стріляли в цивільних, член дубоссарської міської ради Вячеслав Сипченко заявив в інтерв'ю з кореспондентом ТАСС, що дев'ять перевезених до шпиталю громадян були прострілені кулями з військових крісів.

Очевидно, події в Молдові здраматизували цілу справу і на демонстрацію для підтримки молдовського уряду вийшли понад 1,000 студентів Кишинева. Одна студентка медичного інституту, 19-літня Анжела Босня, заявила голосно, що вона готова вмерти за рідну землю.

Деякі політичні аналітики і знавці підсовєтських відносин кажуть, що М. Ґорбачов і його уряд зручно використовують міжетнічні конфлікти в Молдові для того, щоб підкреслити яким важливим кроком є акт підписання усіма республіками союзного нового договору, для того, щоб врятувати комуно-московську імперію від упадку.

Американський...

(Закінчення зі стор. 1)

Совєтський Союз може бути надпотугою без балтійських країн, без Кавказу і навіть без мусулманської Центральної Азії, каже Сікорскі, **але без України** Росія могла б ще бути багатою і сильною державою, але не надпотугою.

Авто каже, що плян Шаталіна, який на Заході уважають пляном сміливої реформи, згідно з опінією Бориса Марківа, члена економічної комісії українського парляменту, є пляном для втримання імперії. Марків думає, що плян Шаталіна дозволив би Москві затримати монополь на заграничну торгівлю, а центральний банк міг би диктувати економічну політику так суворо, як це робив чи робить Ґосплян.

Автор каже, що у сусідній Польщі реформи Бальцеровіча зробили із злотого тверду валюту за кілька місяців і це суґерує, що справді єдиним ліком на всі економічні недомагання є незалежність від Москви.

Але поневолення України сягає далеко перед большевицьку революцію і є справою не тільки большевицької тиранії. Сікорскі каже, що теж росіяни-некомуністи займаютьт супроти України неясне і повне суперечностей становище. Тут автор згадує заяву Солженіцина, який є проти того, щоби Україну держати силою в обіймах імперії, але водночас є проти того, щоби цю справу розв'язати при помочі загального референдуму. Солженіцин висловлює думку, що кожна місцевість, місто чи округа мають окремо голосувати чи хочуть вільної України, чи хочуть зв'язку з Росією. Такий підхід, каже Сікорскі довів би до поділів і до громадянської війни.

Україна повинна бути незалежною, не тільки для українців, або для справедливості. Якщо Україна не буде вільною, Росія теж не буде вільною.

Захід, який виграв холодну війну і змусив Совєтський Союз відступити із зовнішньої частини імперії, стоїть перед основним питанням: чи сприймати СССР як нормальну державу, чи проводити деколонізацію останньої імперії світу.

Як дуже часто каже автор „Захід бачить стабільність у тиранії іншої країни".

Ми не здобудемо вдячности поневолених Москвою народів, ані дружби майбутніх провідних еліт і тих народів, коли ми будемо продовжувати політику Москви. Це що ми робимо, каже Сікорскі, є гірше як неморальне, це є недоцільне.

Було б доцільним щоби українські політичні організації та індивідуальні громадяни передплатили „Нешенел Рівю", зазначуючи що роблять це як признання за поміщення згаданої статті.

Адреса журналу „National Review, P.O.Box 96639, Washington, D.C. 20077-7471/

„Нешенел Рівю" є двотижневиком, його передплата коштує 45 дол. річно.

Цікаві спомини

Дмитро Нитченко, „Від Зінькова до Мельбурну", 407 ст. Видавництво „Байда", Мельбурн, 1990 р.

Цікава книжка написана безпретенсійним, розповідним стилем. Вона цікавить нас насамперед тому, що досі про життя Полтавщини в час наших змагань і совєтської окупації було небагато написано. На жаль, і в книжці Нитченка мало залишилось споминів про відродження української державности й визвольні бої української армії з часу, коли йому було 2—14 років. Він згадує лиш коротко те, що батько його пішов добровольцем у полк імени Богдана Хмельницького — але „через якийсь час вернувся додому, до господарства". Далі пише ще, що „після відступу гетьманців червоні прийшли до Зінькова (тут йдеться про бої армії УНР із большевиками в січні 1919 року, коли вже гетьманського Уряду не було).

Зате в споминах багато пишеться про тодішню революційну анархію в Полтавщині — два напади бандитів (сусідніх таки хуторян) на батьків хутір, раптові наступи й відступи „махновців" із Гуляйполя, з їх славетними кулеметними „тачанками".

Червона армія прийшла — і перша зустріч із нею була для автора дуже прикра. Большевицькі вояки були корінні москалі із півночі, які говорили й лаялись жахливою московською мовою, густо переплетеною „матюками". А діда авторового жорстоко покалічили большевицькі хуліґани за те, що „його син пішов до гетьманців". У Зінькові „багато багатших людей позаарештовували й порозстрілювали".

Батько автора мусів рятуватися, втікаючи на Підкавказзя, а й сам Дмитро, щойно закінчивши індустріяльно-технічну школу, був також примушений втікати до батька, у П'ятигорськ і Краснодар. Працював слюсарем у маслозаводі, записався студентом у „робітфак" — алеж усюди вже починають його переслідувати за його „соцпоходження", не допускають до шкіл, виганяють з роботи. Те саме повторюється й пізніше, коли він урешті переїхав до тодішньої столиці УССР — Харкова, записався в педагогічний інститут і почав працювати вчителем, а далі „облікувачем" у Державному Видавництві України, його далі переслідують.

Ще від підкавказького часу автор почав писати поезії, які й друкувалися в місцевих українських журналах (тоді на Підкавказзі ще тривала „українізація"). Далі пише в журналах харківських і стає членом літературного об'єднання Пролітфронт. Згодом одружується. У Харкові він заприязнюється з деякими найвидатнішими тодішніми українськими письменниками й літературознавцями. Тут також переживає сталінський розгром української літератури й жахливі роки Голоду 1932—33.

Настає війна 1941 року. Автора вже з перших місяців посилають рядовим совєтським солдатом на фронт під Вязьмою, де він після небезпек і скитань, попадає в німецький полон.

Звільнений з полону, він вертається до рідної сім'ї, до голодного піднімецького Харкова. А вже незабаром йому доводиться евакуватися з усією сім'єю на Захід, до Німеччини, жити в ДП-таборах і врешті — їхати „на край світу", до Австралії.

Життєвий шлях автора важкий і незвичайно цікавий. Він свідчить про свого роду „незнищимість" української людини. Ми з подивом бачимо в цих споминах, як з несмілевого молодого хуторянина, не зважаючи на всі труднощі й небезпеки, виростає письменник, літературознавець і педагог, один із найвидатніших культурних діячів теперішньої Австралійської України.

Орп.

Дві великі...

(Закінчення зі стор. 2)

Воістину небачений страшний урожай зібрала смерть на українській землі...

„Упорядники Народної Книги-Меморіалу Лідія Коваленко та Володимир Маняк здійснили велику роботу по добору матеріялів, звернулися до відомих учених з проханням прокоментувати свідчення очевидців. Сам Володимир Маняк виступає із авторськими коментарями, де він аналізує причини голоду на Україні, розкриває його страшний механізм. Це Книга-плач, Книга-реквієм. І водночас — це Книга-документ, який застерігає, будить пам'ять народу.

„Рік тому цей рукопис і первісний фотоматерія л потрапив на редакторський стіл. Незважаючи на те що видання не анотувалося в плянах, а отже, ніяких матеріяльних ресурсів не було, робота над рукописом велася за прискореним графіком... Отже, Народна Книга-Меморіал „Голод: 33-й" іде до українського читача. Сподіваємося, що вона стане значним явищем в духовному житті республіки".

Українська діяспора не передбачаючи, що відродження України наступить ще за нашого життя, на протязі кількадесяток років, робила намагання розкривати перед світом правду про голод в Україні та залишити своїм нащадкам якнайбільше документів про цей голодомор.

Та нелегко було українській еміґрації здійснювати своє бажання. Не початках їй прийшлось пробивати сильні мури й іґнорації могутніх цього світу, які воліли, і ще воліють, вести політику з пануючими, а не з їхніми рабами. Ще й до цього окупант України провадив сильну пропаґанду, зображуючи українську еміґрацію як зрадників свого народу та й коляборантів з фашизмом. Для ілюстрації тих часів пригадаємо один допис зі „Свободи" надрукований приблизно під кінець 50-их років, в якому одна українка описала свою участь в протисовєтській демонстрації, що відбулася в Сан Франсіско. Наслухавшись багато образливих вигуків, киданих публікою в сторону демонстрантів, вона повернулася з демонстрації пригноблена додому, і від зневаги гірко розплакалась.

Забрало багато років, багато труду зі сторони політичних втікачів та політичних подій, на тлі яких почало виявлятись правдиве обличчя Москви, і щойно тоді погляд широких мас Америки на Совєтський Союз почав змінюватись. Як вислід намагань української діяспори, сьогодні ми маємо авторитетні літературні твори — документи про голодомор в Україні. Маємо фільм, якому вже приглядались мільйони телевізійних глядачів Америки й Канади.

Завдяки змінам в Україні, на сторінках тамошньої преси появлялись листи читачів, які пропонують створити величавий пам'ятник жертвам голоду. Дехто з читачів пропонував створити пам'ятник-музей, який притягав би своїх і закордонних туристів. Ми віримо, що скоріше чи пізніше український народ здвигне такий пам'ятник, що буде виявом постійного вшанування загиблих в часі страшного голодомору, а також служитиме постійною пересторогою для прийдешніх поколінь, щоб такий жахливий злочин вже ніде і ніколи не повторився.

Проблеми...

(Закінчення зі стор. 2)

ти є, але паперу обмаль... Коли німецькі армії зайняли Галичину (тоді „Дистрикт Галичина"), то в кожному більшому осередку, як гриби по дощі, почали виходити українські газети, які стояли на становищі вільної, незалежної України. Уповноважений шефа преси на Галичину закрив їх одним помахом — стримав доставу паперу.

Ця тактика нагадує харчову ситуацію в теперішній Україні: вільно влаштовувати прийняття, запрошувати гостей, укладати вишукане меню, але ...харчі на вашій голові.

Друге питання — хто буде передплачувати й читати „Соняшник" коли діяспорні дитячі й молодечі журнали мають жмінку передплатників, а до країни Европи й Південної Америки треба посилати їх безкоштовно. Причини такого стану — фінансова скрута в згаданих країнах, неохота дітей читати, слабе, або майже ніяке знання української мови, байдужість батьків і громадянства до друкованого слова.

Є ще й інші причини, які треба взяти до уваги: психологічні й інтелектуальні різниці дітей і молоді, які зростають і виховуються в різних неукраїнських довкіллях і політично-державних структурах та соціо-економічно-побутових умовах.

Перешкодою в розповсюдженні згаданого журналу будуть теж російські навіяння в українській літературній мові на батьківщині. Проблемою буде справа правопису. На поселеннях в основному зобов'язує т.зв. „правопис Голоскевича", укладений спільно західньо — і східньо-українськими мовознавцями в 1920-их роках. Цей правопис зобов'язував і в Східній Україні ще й у 1930-их роках. Я маю „Словник чужомовних слів", який появився другим виправленим виданням (перше видання в 1932 році) у В-ві „Українська радянська енциклопедія". У цьому словнику повних 11 сторінок займає літера „ґ"! Хоч словник Голоскевича дещо застарілий і має тільки близько 40,000 слів та вимагає оновлення й доповнення, то в основному він укладений згідно з духом і розвоєвими тенденціями та законами української мови, а не як підсовєтські правописні словники укладу обрусителів Білодіда-Русанівського, з плутаниною „г", „ґ", „х".

Мусимо рахуватися теж із фактом, що прийдеться подавати пояснення деяких українських слів мовами країн, до яких висилатиметься журнал, бо ні батьки, ні вчителі, а ще більше діти не розумітимуть написаного.

Треба взяти до уваги, що крім допомоги Україні наша діяспора має обов'язок фінансувати теж власні важливі життєві проблеми.

Пишу ці рядки не щоб гальмувати розгін людей доброї волі, але щоб з'ясувати і усвідомити їх у реальній ситуації. Можливо, що в діяспорі знайдуться підприємчиві жертвенні одиниці, установи, згуртування, чи спеціяльні комітети, які підшукують засоби й шляхи допомогти роздобути друкарський папір на потреби „Соняшника". СУП запевняє, що „митна служба СССР не чинитиме перешкод у доставі паперу для журналу, якщо на посилці стоятиме адреса Спілка Письменників України, Київ 252024, вул. Орджонікідзе 2, Ю. Мушкетникові, Ю. Сердюкові. Згідно з постановою ЦК КПСС і Ради Міністрів СССР ч. 213 з 14-го лютого 1987, пункт 29, СПУ та її установи звільнені від сплати податків державного мита. СПУ сподівається, що українські закордонні культурологічні громади, бизнесмени, літератори, які прямують до розвою української нації та її культури допомогуть роздобути папір на новий журнал 'Соняшник' ".

Боже Вам допоможи!

● **РОЗШУКИ** ●

Сестри Анна і Катерина Тиховські
пошукують пропавшого від 1943 року **брата**
ТИХОВСЬКОГО ПАВЛА ОЛЕКСІЄВИЧА
родженого 1922 року в с. Плоске Дрогобицького району. Хто б знав щонебуть про нього, або він сам, просимо ласкаво писати або телефонувати „Колект" на нище подану адресу
Mrs. Anna Kustosik
97 Main Street
East Hampton, CT 06424
Tel. (203) 267-8004

●**FUNERAL DIRECTORS**●